

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monvmenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1669

2. Sive. Loci. Decv. Antiqvum. Sev Nomine. Primos Indicat. Hoc. Altæ.
Nobilitatis Avos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11425

etiam nunc *Oldenburga* appellatur, & ipsa trecentis jam annis everfi castelli rudera, ac veterum munitionum reliquæ miram hodie spirant dignitatem. | Commendarunt hanc olim præter amplitudinem plurima alia decora, in quibus facile primas tenet situs, ad omnem belli rationem, & *Westphaliæ* limites ab injuria, maleficioque finitimorum *Arensbergensium*, & *Marcanorum Comitum* defendendos opportunus. Occupabat crepidinem montis, quæ is & maxime arduum habet ascensum, & magno ad munitionem momento, infra *Nehemium*, proximum *Arensbergensis* ditionis oppidum, Rura flumine alluitur. Ab lateribus, præruptis vallibus, quarum alteram rivus *Oldenburgicus* dictus interfuit, è regione montis, profunda atq; ingenti fossa munitur è vivo excisa scopulo. Ipse jugi vertex olim triplici firmissimo vallo contra omnes hostium insidias coronatus stetit, in cujus medio vetus sacellum, hodie impensis *Ferdinandi* Episcopi & Principis *Paderbornensis* restitutum, spectatur, *Fürstenbergijs* quondam inter arma etiam cultæ religionis illustre monumentum. In semirutis aggeribus longa annorum serie altissimæ excreverunt nunc quercus, quibus pro custodia additos fuisse muros, sat demonstrant cæmenta & lapides, magno inde numero patrum adhuc memoria in novi cujusdam ædificij usum egesti.

2. SIVE. LOCI. DECVS. ANTIQVVM. SEV
NOMINE. PRIMOS
INDICAT. HOC. ALTÆ. NOBILITATIS
AVOS

De *Fürstenbergiorum Baronum* ducta ex *Oldenburgicis* Comitibus origine, generatim ita loquitur *Ioannes Horrius* Soc. Iesu in *Panegyrico Paderb.* lib. 3. cap. 2. *Non desunt, inquit,*

quit, qui & antiquarum tabularum auctoritate, & è gentilitiorum insignium forma, & natalis loci situ demonstrare se posse confidant, Fürstenbergiam domum è vetustissima clarissimaque Comitum Oldenburgenfium stirpe genus ducere. Eadem Ditmarus Mollerus Tremonienfis in genealogia Fürftenbergica, & Theodorus Hoppingius clarus in paucis Jurisconsultus in erudito de fignis & figillis opere, alijque complures memoriæ prodidère, & avita traditio non minus confirmat, quàm diploma Cæfareum An. 1660. 26. Aprilis Viennæ datum indicat, quo Leopoldus Imperator ita præfatur. *Benignè itaque considerantes vetustam & nobilem Fürftenbergiorum familiam, ipsosque de numero Nostrorum Sacrique Romani Imperij Circuli Rhenani Equitum, sub territorio castris Fridbergensis, plurimis retro annis, veluti in figne eorundem membrum fuiffe recensitos, suamque originem, à temporibus D. quondam Imperatoris Caroli Magni, longà profapiâ in hoc usque tempus traxiffe, prout id ex diversis fideque dignis ac receptis authoribus, aliisque documentis, citra cujusquam contradictionem, atque id imprimis etiam manifeste demonstrarunt, quod sua familia jam tunc temporis nobilium ordini ob splendorem generis ac natalium anteposita fuerit, & quod ex stirpe sua duos Sacri Romani Imperij Principes, ac primum quidem ante centum annos VVilhelmum magnum Ordinis Teutonici in Livonia Magistrum, alterum vero Theodorum quondam Episcopum Paderbornensem numerarit, qui non solum dilapsam ex prædecessorum suorum negligentia Catholica religionis cultum ab integro illic restituerit, & veluti postliminio reduxerit, Collegiumque & Novitiatum Soc. Iesu, atque etiam Academiam ibidem fundarit, & ex fundamentis exstrui curarit, verùm etiam ipsammet Ecclesiam ab omni ere alieno, citra subditorum vel minimum subsidium, propriis suis mediis*

ac sumptibus plane liberarit, & Capitulum Cathedrale, uti & cæteras Ecclesias ac monasteria, ad promovendum Dei cultum excitarit, quin etiam eorundem proventus novis foundationibus de proprio auxerit & dotarit, & tam sumptuosas fabricas ac residentias in commodum successorum suorum suis impensis exstructas post se reliquerit, quàm paucas æquales illis in partibus reperire sit; atque insuper dictis Ecclesiis præteritorum bellorum calamitosis temporibus tanto studio & fidelitate præfuerit, ut alter earum fundator jure merito & cum sui singulari encomio dici possit. Perpendentes quoque indefessa, & fidelissima, atque etiam utilissima Divis Prædecessoribus Nostris, Romanorum Imperatoribus, ac Regibus, Augustæque Domui Nostræ Austriacæ à sæpe memorata Fürstenbergiorum gente, inconcusso devotionis ac fidei studio, tum pacis tum belli temporibus, toga & sago, in primis verò à quondam Casparo & Friderico Fürstenbergijs, dum binis nuper defunctis Electoribus Colonien-sibus Ernesto & Ferdinando ab intimis consilijs essent, & Ducatus Westphalia gubernacula tenerent, in diversis tum publicis Imperij, tum particularibus Circulorum conventibus, alijsque multifarijs occasionibus, præ reliquis demississime præstita obsequia atque servitia, & quod horum laudatissimis exemplis atque vestigijs insistentes Honorabiles, Nobiles, devoti Nobis dilecti, Theodorus Casparus, Fridericus, Wilhelmus, Ferdinandus, Franciscus Wilhelmus, & Ioannes Adolphus fratres à Fürstenberg, Cathedralium & respectivè Collegiatarum Ecclesiarum Moguntinæ, Trevirensis, Hildesheimensis, Spirensis, Monasteriensis, & Paderbornensis Capitulares, nec non Beatissimi in Christo Patris nostri Alexandri VII. intimus cubicularius, ad S. Crucis in Hildesheim Præpositus, & Campeonensis Prior, atque etiam Ordinis Teutonici in Balivia Westphalica Eques, à teneris veluti ætatis suæ annis, post adeptas

in plerisque celeberrimis Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs præbendas, probatamque generis, ac stirpis suæ avitam vetustatem, juxta exemplum prædictorum Caspari & Friderici à Fürstenberg, Avi ac Patris sui, in omnibus tam Sacri Imperij publicis, quàm alijs etiam conventibus, & quo vis alias modo à Sacri Imperij Electoribus & Principibus sibi persæpe concreditis maximi momenti legationibus & commissionibus, omnia studia, consilia & actiones suas in nostrum duntaxat, sacrique Imperij, atque boni publici, Augustæque Domus Nostræ Austriacæ commodum, quod benignè probamus, incessanter contulerint, atque intenderint, quemadmodum id etiamnum pari fidelitatis & devotionis obsequio faciunt, ac præstant, atque posthac quoque in omne subsequendum tempus demississime se, pro dotibus naturæ atque ingenij sui à Deo sibi concessis, semper præstituros pollicentur, præstareque desiderant ac possunt. Motu itaque proprio, ex certa scientia, animo bene deliberato, sano accedente consilio, deque Cæsareæ potestatis Nostræ plenitudine, Theodorum Casparum, Fridericum, VVilhelmum, Ferdinandum, Franciscum VVilhelmum, & Ioannem Adolphum fratres à Fürstenberg, liberos, heredes & successores eorū legitimo matrimonio natos & nascituros, utriusque sexus, & ex eis in infinitū descendentes, ac descensuros, Nostros & Sacri Romani Imperij, Regnarumque & Dominiorum Nostrorum hereditariorum liberos Barones fecimus, creavimus, & ereximus, ac tenore præsentium facimus, creamus, erigimus, & ad liberorum Baronum statum atque gradum clementer evehimus, & attollimus, ac Baronalis honoris, dignitatisque titulo per præsentem gratiose insignimus, nec non aliorum liberorum Baronum verè natorum ordini, numero, consortio, cætuique favorabiliter adscribimus, & aggregamus. &c.

Verùm Ioannes Velde è Soc. Jesu antiquitatis patriæ peritissimus, singulari commentario de ortu ac progressu familiæ

Fürstern

Fürstenbergica, ante triginta amplius annos composito, jam inde à Widickindo magno Saxoniae Duce deducta *Oldenburgica* domûs origine, *Fürstenbergios* pariter illustravit; ex quo, & Ditmaro Mollero sigillatim hæc decerpimus. Sigefridus Comes Oldenburgicus, primus Marchio Brandeburgicus, & Ruperti Archiepiscopi Trevirensis, & S. Mechtildis Imperatricis frater An. 939. defunctus, ex Heilvvige Arensbergensi suscepit Vricum filiorum natu maximum, quem in exercitu Henrici Cæsaris ad Merseburgum contra Hunnos An. DCC CCXXXIII. militasse, & Jadderiense Collegium condidisse memoriæ proditum est, atq; ex Zwana Hollanda Ottonem filium sustulisse. Is ducta in matrimonium Mechtilde Alveslebiensis ditionis herede, novum Comitatum avito adjecit. Ottoni liberi fuere Ioannes, cui Oldenburgensis, Henricus, cui Bruchusanus, Bluso & Otto, quibus maternus Alveslebiensis Comitatus deinde obtigit, quem tamen ad posteros, quos nullos reliquerant, haud transmiserunt. Felicior fuit Joannes ex Adelheide Sigifridi Marchionis Stadensis filia liberis susceptis, ex quibus Conradum Alveslebiensi Comitatu ad se, post fratrum mortem, reverso novum Comitem præfecit. Conradi fratres fuere Huno, qui major natu in Oldenburgensi ditione successit, Vdo, qui Hildesensis Episcopus cū Conrado fratre An. MLXXXV. Comitibus Gerstungensibus interfuit, & vitæ periculum pro Henrici Cæsaris partibus præsentissimum adiit, *THEODORICVS* & Ioannes, ac demum Rixa soror unica, quæ Hajoni Dythmarsæ Regulo nupta Elimarum peperit. Hunc Fridericus memorati Hunonis, & Willæ Vechtensis Comitibus filius unicus, Monachorum Rastedensium institutum amplexus, heredem ex asse scripsit, præteritis omnino pa-

truis posterisque eorum. Quamvis autem Elimarus graves propterea lites ac diuturnas cum avunculis habuerit, summorum tamen Pontificum sententiâ causam tenuit, teste *Hermanno Hamelmanno in Chron. Oldenburgico*, atque hodiernos Daniæ ac Norwegiæ Reges, Holsatiæ Duces, & Oldenburgi Comites procreavit. *THEODORICVS* verò Hunonis & Conradi frater, quem à fraternis Comitibus, nunc Oldenburgicum, nunc Alveslebianum, prout cuique alter altero notior erat, pariter cum filio vocatum esse constat, fratrum natu majorum jure paternis ditionibus exclusus, in Westphaliæ Ducatu infra oppidum, cui Nehemio nunc est nomen, consedit in monte Ruræ flumini imminente, quem à celebratis illic, Caroli Magni tempore, Principum Saxonorum comitijs antiquitus *Fürstenberg* esse appellatum sunt qui opinentur. Ibi arcem posuit, atque amplas deinde opes, & nonnullas in propinquo sitas hereditatis *Oldenburgicæ* reliquias, quæ ab *Hermanno Hamelmanno in Chronico Oldenburgico*, è diplomatis Pontificijs, An. 1124. 1158. 1160. & 1190. datis, & à *Gerhardo Cleinsorgio in historia Ecclesiast. Westphaliæ MS.* ad annum 1124. recitantur, & quarum partem etiam nunc *Fürstenbergij* possident, forte consecutus, ex illustri femina Hermannii Arensbergensis Comitis sorore Reinhardum filium suscepit. Is Anno MCXV. IV. Idus Febr. pugna ad silvam Wolphonis commissâ, unâ cum avunculo, alijsque Saxonibus inter se foederatis, perquam gloriosam ab Henrico V. Cæsare victoriam reportavit, teste *Cod. MS. Moguntino de rebus gestis Archiepiscoporum Magdeburgensium*. Hujus deinde posteris, etsi abolito sensim *Oldenburgici* atque Alveslebiani Comitis titulo, novus adhæserit, ut recepto antiquis illis temporibus

poribus more, à vetusto montis habitati vocabulo Nobiles Domini de *Fürstenberg* cognominarentur, retentus tamen ab omni memoria fuit gentilitius *Oldenburgicorum* Comitum clypeus, iisdem planè trabibus, eodem numero, colore, & positu insignis, quamvis haud pares antiquo generi opes honorésq; manserint. *Ioannes Velde, & Ditmarus Mollerus.*

3. HIC. STETIT. HOSTILI. BELLORVM
SÆPE. TVMVLTV

DIRVTA. PRINCIPIBVS. SÆPE. REFECTA
SVIS.

Nam cum Henrici Leonis Saxoniae Ducis, à Friderico Imperatore proscripti, auctoritatem & fidem secutus Fridericus Nobilis Dominus in *Fürstenberg*, Reinhardi filius, (quod etiam de *Oldenburgi* Comitibus memoriae proditur) contra Philippum Colon. Archiepiscopum Westphaliae Ducatum Friderici Caesaris munificentiam Ecclesiae suae An. MCLXXX. donatum armis vindicantem stetisset, non solum arx *Fürstenberga* intercepta, ac munimentis exuta est, sed etià ejus dominus à Philippo castelli possessione depulsus, & fundis pluribus, ac jurium avitorum maxima imminutione multatus, haud mediocrem pristinae dignitatis, & amplitudinis jacturam fecit. *Ex antiquis literis Ditmarus Mollerus Tremoniensis in genealogia Fürstenbergica.* Jacuit autem suis in ruinis quadraginta fermè annos sepulta *Fürstenberga*, quibus elapsis S. Engelbertus Coloniensis Archiepiscopus, summa utique loci ad tutandos Westphaliae fines opportunitate illectus, Anno M CC XIX. Castrum in *Fürstenberg* aedificavit, seu potius dirutam superiori bello Saxonico arcem restituit, *Fürstenbergicis* adeò non invitis, ut Hermannus *Fürstenbergius*, Friderici filius, eam sibi redditam acerrimè ad-